

Ärendenummer
TRV 2024/57288
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2024-10-28

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig
Beslutat av
Anders Ljungberg

Mottagare
Väghållningsmyndigheten
Trafikverket Norra regionen

Kopia till
Diariet

REGION
JÄMTLAND HÄRJEDALEN
2024 -10- 31

Dnr. RUN/207/20.22

Fastställelse av vägplan för viltåtgärder, väg E14/E45, delen trafikplats Rannåsen-korsning med väg 605, Östersunds kommun, Jämtlands län

Beslut

Trafikverket beslutar med stöd av 18 § väglagen (1971:948) att fastställa vägplanen för ombyggnad av väg E14/E45.

Fastställelsen gäller plankartorna med status fastställelsehandling, betecknade 201C0201-0214, daterade 2024-03-08.

Fastställelsen gäller också läge och funktion för viltuthopp och grindar enligt illustrationskartorna med status fastställelsehandling, betecknade 201T0201-0214, daterade 2024-03-08.

Väganläggningen ska dessutom utformas i huvudsak så som den sökande har åtagit sig enligt plan- och miljöbeskrivningen och i övrigt.

Sökande

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Norra regionen.

Beskrivning

I handlingarna i ärendet redovisar den sökande bland annat nedanstående.

Den planerade vägen

Vägplanen omfattar anläggande av viltstängsel på en sträcka av cirka 14 km längs E14/E45, mellan trafikplats Rannåsen i norr till korsningen med väg 605 i söder. Två naturreservat tangerar vägen och på en kortare sträcka går vägen genom ett vattenskyddsområde.

Ett tiotal viltuthopp kommer att anläggas för att möjliggöra utrymning för vilt som kommit in på vägsidan av stängslet. Några särskilda passagemöjligheter för vilt kommer inte att anläggas eftersom de passager under och över vägen som redan finns bedöms vara tillräckliga för att det inte ska bli allt för stor barriärverkan för vilt.

Ärendenummer
TRV 2024/57288
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2024-10-28

Beslutat av
Anders Ljungberg

Cirka 60 anslutande vägar kommer att förses med grindar. För 17 anslutande vägar föreslås att anslutningen till E14/E45 ska stängas.

Mark som kommer att tas i anspråk

Mark och särskilda rättigheter som belastar marken kommer att tas i anspråk för vägen på det sätt som redovisas på plankartorna.

Sammanlagt kommer cirka 10 hektar mark att tas i anspråk med vägrätt eller motsvarande rättighet inom detaljplan med kommunalt huvudmannaskap. Av arealen utgör cirka 9 hektar skogsmark, 1 hektar öppen mark, 0,1 hektar åker och 100 m² industri- och handelsbebyggelse.

Därutöver tas cirka 0,2 hektar mark i anspråk med inskränkt vägrätt. Det innebär att väghållaren inte får:

- bestämma över markens användning för annat ändamål än viltstängsel eller siktröjning
- tillgodogöra sig alster eller andra tillgångar som kan utvinnas ur marken utöver det som behövs för siktröjning eller viltstängslets funktion, drift och brukande.

Detta innebär att fastighetsägaren får fortsätta att använda marken så länge användningen inte äventyrar siktröjningens eller viltstängslets funktion, drift och brukande.

Cirka 7 hektar mark, som behövs för att bygga vägen, planeras att tas i anspråk under en viss tid (tillfällig nyttjanderätt). Arealen utgörs i huvudsak av skogsmark. Nyttjanderätten gäller från byggstart till två månader efter godkänd slutbesiktning.

Kommunala planer

För det berörda området gäller kommunens översiktsplan Östersund 2040. Vägplanen bedöms ligga i linje med översiktsplanens visioner och intressen.

Vägplanen berör tio gällande detaljplaner samt två detaljplaner där planarbete pågår. I planbeskrivningen framhålls att kommunen anser att vägplanens avvikelser från gällande detaljplaner endast innebär sådana mindre avvikelser som är förenliga med syftet för detaljplanerna.

Natura 2000, riksintressen, annan reglering av markanvändningen och miljökvalitetsnormer Inga Natura 2000-områden berörs. Väg E14 är utpekad som riksintresse för kommunikationer. Vägplanen berör ett utpekad riksintresse för kulturmiljö (Storsjön) och tangerar ett riksintresse för totalförsvarets militära del (Dagsådalens skjutfält). Planen berör även ett riksintresse för flygplats (flyghinder influensområde). Vägplanen bedöms inte ge några negativa konsekvenser för de berörda riksintressena.

Vägen passerar genom Rannåsens naturreservat och tangerar det kommunala naturreservatet Lillsjön. Anpassningar har föreslagits för att minska intrång. Inga särskilda värden är registrerade i

de ytor som berörs men en liten del av den äldre skogen tas bort.

Vägen tangerar även en fornlämning (kalkugnsruin). Genom anpassningar av anläggningens utformning bedöms konsekvensen för det kulturhistoriska värdet bli obetydlig.

Vägranterna längs hela sträckan är registrerade som artrik vägmiljö enligt Trafikverkets inventeringar. Biotoper såsom åkerholmar och alléer som omfattas av generellt biotopskydd enligt miljöbalken berörs av vägplanen. Flera skyddsvärda och fridlysta arter, bland annat utter, violett guldvinge och jämtlandsmaskros, har återfunnits i vägens närhet. Genom anpassningar och planerade skyddsåtgärder bedöms risken för påverkan och negativa konsekvenser vara liten.

Vägen passerar två ytvattenförekomster som omfattas av miljökvalitetsnormer för vatten samt flera vattendrag och sjöar som omfattas av strandskydd. Strandskyddets syften kan till viss del motverkas av de planerade åtgärderna eftersom barriärverkan ökar och mindre ytor inom strandskyddat område tas i anspråk. Planen bedöms inte medföra någon risk att miljökvalitetsnormerna för vatten överskrids. På en kortare sträcka passerar vägen genom Östersund-Storsjöns vattenskyddsområde. Arbeten inom vattenskyddsområdet sker långt från Storsjön och risken för föroreningar bedöms vara liten.

Finansiering och byggstart

Kostnaden för projektet har beräknats till cirka 25 miljoner kronor i prisnivå 2024. Finansiering sker med medel ur den nationella planen. Byggstart planeras ske 2025.

Andra utredningar och beslut

Planläggningen enligt väglagen har föregåtts av en utredning om förebyggande av olyckor med älg och ren genom stängselåtgärder och säkra faunapassager för Jämtlands län.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har beslutat att projektet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Den sökandes handläggning av vägplanen

Under planarbetet har den sökande genomfört samråd och kungjort planförslaget med underlag och låtit det granskas. Vid granskningen kom det in 12 yttranden.

Fyra av yttrandena innehåller allmänna upplysningar eller är av innebörden att inga erinringar finns mot planen. Synpunkterna handlar i övrigt huvudsakligen om stängning av anslutningar och viltstängslets placering, bullerskydd, biotop- och artskydd samt önskemål om samråd med berörda samebyar om möjligheten att passera vägen.

Efter granskningen har den sökande ändrat vägplanen med avseende på förekomst av grind, viltstängslets läge samt viltuthopp. Ändringarna redovisas i särskilda handlingar.

De som berörs av ändringarna har underrättats. Vid ändringarna kom det inte in några ytterligare synpunkter.

Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsen i Jämtlands län har efter särskilt samråd om generellt biotopskydd och artskydd tillstyrkt att vägplanen fastställs.

Skälen för Trafikverkets beslut

Allmänt

Den aktuella vägsträckan har en hög belastning av viltolyckor med framförallt rådjur och älg. Projektet syftar till att minska antalet viltolyckor genom att anlägga viltstängsel samt att skapa möjligheter för ren och vilt att passera vägen på ett säkert sätt. Ett genomförande av projektet är därför väl motiverat.

Trafikverkets kommentarer till synpunkter vid granskningen

Den sökande har sammanfattat och kommenterat de synpunkter som kom in vid granskningen i ett granskningsutlåtande. Trafikverket delar i allt väsentligt den sökandes uppfattning. Trafikverket noterar att alla berörda samebyar har underrättats om granskningen och getts möjlighet att yttra sig.

Kommunicering under fastställelseprövningen

De som har framfört synpunkter under granskningen har fått se det som senare har tillkommit i ärendet och som har betydelse för ärendets prövning. De har också fått möjlighet att lämna ytterligare synpunkter. Under denna kommunikering kom det in tre yttranden.

Carl Gustaf Jönsson kräver att befintliga anslutningsvägar till hans fastighet Östersund Lund 1:3 förses med grindar. Han hänvisar till utfästelse vid möte 2004 i samband med planering för anläggande av mitträcke. För att grindarna inte ska bli stående öppna föreslås att markägaren får disponera en nyckel till de båda grindarna.

Trafikverket: I planen föreslås att utfarterna ska stängas. Trafikverket tolkar yttrandet som ett yrkande om att utfarterna inte ska stängas utan hållas öppna för passage genom grindar.

Trafikverket konstaterar att grindar i ett viltstängsel är en del av Trafikverkets anläggning och att enskilda inte kan ges tillstånd att förfoga över anläggningen, exempelvis genom en personlig rätt att reglera om grindarna ska hållas öppna eller stängda.

Trafikverket bedömer att grindar generellt är en svag punkt i ett viltstängsel, framför allt på grund av att de kan komma att lämnas öppna kortare eller längre stunder vilket ökar risken för

Ärendenummer
TRV 2024/57288
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2024-10-28

Beslutat av
Anders Ljungberg

olyckor med vilt. Varje utfart innebär dessutom en konfliktpunkt med trafiken på huvudvägen. Det är därför generellt önskvärt att minimera antalet grindar och enskilda utfarter.

Trafikverket noterar att fastigheten Lund 1:3 på båda sidor av vägen kan nås på ett fullgott sätt via alternativa vägar. Trafikverket bedömer därför att det trafiksäkerhetsmässiga intresset att stänga utfarterna överväger intresset att nå fastigheten från E14.

Trafikverket framhåller samtidigt att stängning av utfarter inte omfattas av beslutet att fastställa planen utan sker efter ett separat beslut av väghållningsmyndigheten. För det fall att beslut om stängning av utfarterna inte fattas förutsätter Trafikverket att utfarterna förses med grindar.

Trafikverket konstaterar att tidigare utfästelser som gjorts i samband med andra åtgärder, såsom uppsättande av mitträcke, inte kan göras gällande i detta projekt som avser anläggande av viltstängsel.

Sametinget och Försvarsmakten har inga ytterligare synpunkter.

Kompletteringar under fastställelseprövningen

Den sökande har under fastställelseprövningen förtydligat motiven till markanspråk på fastigheten Bågsågen 1. Inga planhandlingar har ändrats. Trafikverket bedömer att kommunikation enligt 25 § förvaltningslagen är uppenbart obehövlig.

Speciella frågor i projektet

Detaljplaner

Av handlingarna framgår att vägplanen berör tio detaljplaner och att den avviker från ett flertal av dessa. Kommunen har bedömt avvikelserna från detaljplanerna som mindre. Trafikverket delar kommunens bedömning och anser att avvikelserna är sådana mindre avvikelser som kan tillåtas.

Påverkan på Natura 2000-områden

Inga Natura 2000-områden berörs av planen.

Påverkan på riksintressen, naturreservat

Trafikverket bedömer att riksintresset E14 påverkas positivt. Vägplanen bedöms inte ge några negativa konsekvenser för de övriga riksintressena.

Av handlingarna framgår att tillstånd kan behövas för att genomföra åtgärder inom de berörda naturreservaten. Åtgärder har gjorts för att minimera påverkan på reservaten och inga särskilda värden har registrerats i de ytor som berörs. Östersunds kommun har uttalat att inga synpunkter finns på planen vad avser Lillsjöns naturreservat. Trafikverket bedömer att det finns förutsättningar för dispens från reservatsföreskrifterna.

Ärendenummer
TRV 2024/57288
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2024-10-28

Beslutat av
Anders Ljungberg

Artskydd och generella biotopskydd

Projektet berör generella biotopskydd i form av två lövträdsalléer samt tre åkerholmar. Alléerna och åkerholmarna bedöms inte hysa höga naturvärden. Trafikverket delar länsstyrelsens bedömning att tillräcklig hänsyn har tagits till berörda generella biotopskydd i planen.

Av planbeskrivningen framgår att konsekvenserna på kända värden i naturmiljön bedöms bli måttliga genom anpassningar av anläggningens utformning och planerade skyddsåtgärder. Där större markarbeten kommer att ske planeras riktade inventeringar av skyddsvärda och fridlysta arter. Om fridlysta arter återfinns kan dispensprövning från artskyddsförordningen aktualiseras. Länsstyrelsen har efter särskilt samråd om artskydd tillstyrkt att planen kan fastställas. Utifrån vad som redovisats i planhandlingarna och vad som framkommit under planprocessen finner Trafikverket ingen anledning att göra en annan bedömning.

Miljökvalitetsnormer – luftkvalitet, vattenförekomster

Trafikverket bedömer att projektet inte medför att miljökvalitetsnormer för utomhusluft överskrids. Projektet kommer inte heller försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för de berörda vattenförekomsterna.

Barriärverkan

Befintlig väg har en relativt hög barriärverkan beroende på bland annat en hög trafikmängd, hastigheten och en bred vägbana med många räcken. Viltstängslet kommer att skapa en ökad barriärverkan. För vilt och ren bedöms dock passagemöjligheterna under och över vägen vara tillräckliga för att inte allt för stor barriärverkan ska uppstå. Trafikverket konstaterar vidare att merparten av de befintliga väganslutningarna till E14/E45 kommer att förses med grindar och på så vis kunna hållas öppna för gång- eller fordonstrafik. Sammantaget bedöms endast små negativa konsekvenser uppkomma med avseende på barriärverkan.

Trafikverkets samlade bedömning

Trafikverket bedömer att en ombyggnad enligt vägplanen är motiverad och har tillräcklig aktualitet. Vägplanen har handlagts i enlighet med reglerna i väglagen och vägförordningen. Vägens sträckning strider inte mot kommunens översiktsplan. Den planerade vägen innebär endast små avvikelser från detaljplanerna vilka inte motverkar syftet med detaljplanerna.

Trafikverket bedömer att projektet är förenligt med miljöbalkens allmänna hänsynsregler, hushållningsbestämmelser och bestämmelser om miljökvalitetsnormer. Anläggningen innebär även i övrigt en lämplig användning av mark- och vattenresurser.

Den föreslagna ombyggnaden medför att vägen får ett lämpligt läge och utförande och att ändamålet med vägen tillgodoses med minsta intrång och olägenhet utan att det medför oskäligen kostnad.

Ärendenummer
TRV 2024/57288
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2024-10-28

Beslutat av
Anders Ljungberg

Trafikverket bedömer att de fördelar som planen medför överväger de olägenheter som planen orsakar enskilda när den sökande får ta mark och särskilda rättigheter i anspråk.

Trafikverket bedömer att det behov och den omfattning av tillfällig nyttjanderätt som har redovisats i vägplanen är skäligen.

Trafikverket gör sammantaget bedömningen att vägplanens utformning, omfattning och åtgärder innebär en lämplig avvägning mellan allmänna och enskilda intressen.

Överklagande

Detta beslut får överklagas hos regeringen, se bilaga.

Beslutande i detta ärende har varit biträdande chefsjuristen Anders Ljungberg med planprovaren Olle Wahl som föredragande.

Anders Ljungberg

Bilagor

1. Anvisning "Hur man överklagar"
2. Allmänna upplysningar – fastställd vägplan

Kopia till:

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Region Jämtland Härjedalen

Östersunds kommun

Kommunala lantmäterimyndigheten i Östersunds kommun (efter laga kraft)

Fastighetsägare och rättighetsinnehavare, m.fl. enligt ärendets fastighetsförteckning

Övriga som yttrat sig skriftligen under granskningen

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2024/57288, Motpartens ärendenummer, Dokumentdatum 2024-10-28, Konfidentialitetsnivå 1 Ej känslig, Beslutat av Anders Ljungberg Dokumenttyp BESLUT

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort.

Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

Ärendenummer
TRV 2024/57288
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2024-10-28

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig

Bilaga 1

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga Trafikverkets beslut ska ni skriftligen ange vilket beslut ni överklagar och redogöra för den ändring som ni begär.

I skrivelsen ska ni ange i vilken egenskap ni överklagar. Om ni klagar i egenskap av ägare till en fastighet som berörs bör ni även ange fastighetens registerbeteckning.

Skrivelsen ska vara undertecknad av er eller ert ombud och innehålla namnförtydligande, postadress och telefonnummer. Ombudet ska bifoga en fullmakt.

Skrivelsen ställs till regeringen men skickas eller lämnas till Trafikverket, Ärendemottagningen, Planprövning, Box 810, 781 28 Borlänge.

Skrivelsen måste vara hos Trafikverket **senast den 2 december 2024**.

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2024/57288, Motpartens ärendenummer "Trafikverket ärendenummer", Dokumentdatum 2024-10-28, Dokumenttyp BREV, Konfidentialitetsnivå.1 Ej känslig

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort.
Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper
blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

Bilaga 2

Allmänna upplysningar, fastställd vägplan

Fastställelsebeslutets giltighetstid

Beslutet gäller det år då det får laga kraft och följande fem kalenderår. Beslutet upphör alltså att gälla om inte hela vägsträckningen har blivit utmärkt på marken och vägbygget har påbörjats inom den tiden.

Rätt att använda mark

När beslutet fått laga kraft kan väghållaren ta mark inom vägområdet i anspråk med vägrätt. Väghållaren får då fullt ut använda marken och ta till vara naturtillgångar inom vägområdet. Vägrätten kan ibland vara mindre omfattande, och det ska då framgå av vägplanen att vägrätten har inskränkts. Väghållaren är skyldig att betala ersättning för intrång och annan skada till följd av att marken tas i anspråk.

Beslutet innebär också att väghållaren har rätt att få tillfällig nyttjanderätt till de särskilt markerade områden som framgår av vägplanen. Det kan till exempel handla om mark som behövs för transportvägar, upplag eller baracker under byggtiden. Nyttjanderätten gäller under så lång tid som anges i vägplanen.

Undantag från bestämmelser i miljöbalken

Beslutet innebär att:

- förbud mot åtgärder inom generellt biotopskyddsområde inte gäller
- dispens från strandskydd inte krävs, och att
- samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken inte behövs för åtgärder som ingår i den fastställda planen.

Utgångspunkter för bedömning av buller

Följande riktvärden för trafikbuller anges i proposition 1996/97:53 "Infrastrukturinriktning för framtida transporter", som har antagits av riksdagen:

- 30 dB(A) ekvivalent ljudnivå inomhus
- 45 dB(A) maximal ljudnivå inomhus nattetid
- 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå utomhus vid fasad
- 70 dB(A) maximal ljudnivå vid uteplats i anslutning till bostad.

Riktvärdena ska ses som långsiktiga mål för bostäder som påverkas av buller från trafiken. Riktvärdena bör normalt inte överskridas vid nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av väg, men de är inte rättsligt bindande. Vid

Ärendenummer
TRV 2024/57288
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2024-10-28

tillämpningen bör man ta hänsyn till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.

När det inte är nybyggnad eller väsentlig ombyggnad genomför Trafikverket ett åtgärdsprogram som syftar till att förbättra inomhusmiljön. Då anses det, enligt Mark- och miljööverdomstolens praxis, rimligt att genomföra skyddsåtgärder om bullernivån utomhus överskrider 65 dB(A) ekvivalent ljudnivå.

När man bedömer behovet av skyddsåtgärder gör man normalt först en bedömning av bostadshusens fasaddämpning. Om en sådan bedömning inte har gjorts antas schablonmässigt att fasaden dämpar ljudnivån inomhus med 25 dB(A). Normalt är fasaddämpningen större. Beräkningar av buller tar bland annat hänsyn till trafikmängder, trafikslag, hastighet, terrängförhållanden och bebyggelse.

Vägen måste stämma med detaljplan och områdesbestämmelser

En väg måste byggas så att den stämmer med kommunens detaljplaner. Om vägprojektet medför att någon detaljplan måste ändras får den berörda delen av projektet inte påbörjas förrän beslutet om detaljplanen har börjat gälla. Motsvarande gäller för områden med områdesbestämmelser.

Frågor som inte omfattas av fastställelsebeslutet

Fastställelsebeslutet omfattar inte frågor som hör till byggskedet. Sådana frågor behandlas vid exempelvis markåtkomstförhandling eller lantmåteriförrättning eller i samband med att bygghandlingar för projektet upprättas. Detta gäller bland annat

- ersättning för mark som tas i anspråk
- ersättning för miljöskador
- läget av nya enskilda vägar
- omläggning av ledningar
- rivning eller flyttning av byggnader utanför det fastställda området
- tillstånd och villkor för att bygga eller riva anläggningar i vatten
- påverkan på omgivningen under byggnadstiden
- anslutningar till allmän väg samt spärrningar av anslutningar
- trafikreglering och skyltning
- hastighetsgränser
- bortforsling av väggropp m.m. inom indragna vägdelar.

Väg och väganordningar

Till en väg hör vägbanan samt de väganordningar som finns intill vägbanan.

Väganordningar är anordningar som stadigvarande behövs för vägens bestånd, drift eller brukande. Det är normalt vägsänkor, diken, gång- och

Ärendenummer
TRV 2024/57288
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2024-10-28

cykelbanor, ledningar för avvattning av vägkroppen, bullerskyddsanordningar i anslutning till andra väganordningar, broar och vägtrummor, tunnlar med skyddszoner, säkerhetszoner, en maximalt två meter bred kantremsa intill vägen, bryggor som är anslutna till en allmän väg, och allmänna färjor med färjeläge.

Lantmäteriförrättning

En vägplan kan illustrera förslag till nya enskilda vägar och anslutningar samt ledningsomläggningar utanför vägområdet. Sådana frågor kan komma att hanteras i lantmäteriförrättningar.

Lantmäteriförrättning kan också behövas för att ordna enskild väghållning när en väg dras in från allmänt underhåll. Sådan förrättning bekostas av väghållningsmyndigheten.

Byggförbud

Fastställelsebeslutet innebär att det krävs tillstånd från väghållningsmyndigheten för att uppföra byggnader, göra tillbyggnader, utföra andra anläggningar eller vidta andra åtgärder som väsentligt kan försvåra användningen av vägområdet för vägändamål.

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2024/57288, Motpartens ärendenummer 2024-10-28, Dokumentdatum 2024-10-28, Dokumenttyp BREV, Konfidentialitetsnivå: 1 Ej känslig

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

